

Gen; 4:16-26. & Mt; 4:12-23.

Ma egy kezdetnél, egy év kezdeténél vagyunk. S a kezdet mindig kockázatos. Mit hoz az új? Vajon mi kezdődik el? A mai nap is lehet, hogy egy nagyszerű év kezdete, de az is lehet, hogy egy szörnyű év kezdődik el. Lehet belőle egy elrontott év, de lehet egy jól sikerült év is. S hogy ténylegesen milyen lesz, az már magán a kezdeten is múlik. Ezért ilyen szempontból vizsgáljuk meg ma az ószövetségi és újszövetségi napi igénket is, mert mind a kettő egy-egy kezdetről szól, s mint ilyenek a kezdés tudományáról mondanak el nekünk valamit.

Az első ige kezdetének sötét háttére van. A sötét háttér a bűn. Káin múltbeli bűne, melyet cipel magával. Konkrétan a testvérével való megromlott kapcsolatáról van szó, mely aztán Ábel meggyilkolásához vezetett. Egy bűn, melyet Káin előre eltervezetten, Isten figyelmeztetése ellenére hajtott végre. Egy bűn, melytől Káin nyilvánvalóan valami jót remélt. Arról volt szó ugyanis, hogy Káin, az elsőszülött, nem tudta elviselni, hogy öccse, aki csak a második, Ábel, akinek a neve is azt jelenti: „fuvallat, múlandóság”, tehát ez a jelentéktelen kis semmiség valamiben sikeresebb, mint ő. Számára ez elviselhetetlen volt. Az önképén, önértékelésén ez olyan csorbát ejtett, melyet nem tudott kiheverni. S azt gondolta, hogy ezt a szégyent, mely semmi nyugtot nem hagy neki, csak úgy orvosolhatja, ha el teszi Ábelt láb alól. Hisz Ábelt ahányszor csak meglátta, mindig úgy tűnt neki, hogy gúnyosan mosolyog. Ha Ábel úgy mondott valamit, hogy ő nem hallhatta jól, ő biztos volt benne, hogy rá tesz valami gúnyos megjegyzést. Káinnak összeugrott a gyomra, ahányszor csak Ábelre gondolt, és elég sokat gondolhatott rá. Káin féltette tekintélyét, hatalmát, elsőszülöttségét. S azt gondolta, hogy az az egy megoldás, ha Ábel nincs többé. Akkor majd nyugalma lesz. Valami ilyesmit élhetett át Káin, és Isten figyelmeztetése ellenére megölte testvérét. Azt gondolta, hogy ezzel helyreáll a rend. De nem ez történt.

Káin az új kezdetben, Ábel nélküli életében nem talál nyugalmat. Nód földje lesz a lakhelye. Ez nem földrajzi megnevezés. A hely neve annyit jelent: „a nyugtalanság földje”. A lelkiismeret nem hagyja nyugodni. Az új kezdet csak nyugtalanságot hoz neki, mert áthozta az újba a régi bűnt. Úgy kezdett újat, hogy nem tette le, nem zárta le a régit. Olyan ez, mintha a tiszta életet a tisztaszobában úgy akarnánk elkezdni, hogy a sáros, koszos csizma a lábunkon marad, amivel még az imént a disznóólban jártunk. Így bizony a tisztaszoba nem sokáig lesz tiszta, s lábunk mocskos, bűdös nyomai gyorsan disznóóllá változtatják a tisztaszobát is. Így nem lehet minőségileg újat kezdeni.

Rendezetlen bűneinket nekünk sem jó az újba magunkkal cipelni; ugyanis mérgezőek. Nem segítik a nyugalmat. Amiket nem rendeztél el, hanem csak a szőnyeg alá seperted őket mondván „ne beszéljünk róla”, azok taposóaknaként ott vannak a szőnyeg alatt. Amelyikről még nem tudsz beszélni, amelyiktől még nagyon ideges leszel, ha szóba jön, az bizony még mérgez, s csak az alkalmat várja, hogy újra és újra bajt okozhasson. A bűn lezárásának, elhagyásának, múltba hagyásának az az egyetlen hatékony módja, ha tudsz őszinte bűnbánattal beszélni róla. Ennek a minimum szintje, hogy Istennek bevallod néma imádságban, de magadban kimondva a bűnt. Minimum szint, de hatalmas lépés, mert ha Istennek bevallod, akkor magadnak is bevallottad. *„Igen, nem a főnököm, a házastársam, a szomszédom volt a hibás azért, amit én követtem el. Lehet, hogy az ő viselkedésük sem volt kifogástalan, de amit én tettem, az teljes egészében az én bűnöm.”* Nagy dolog, ha valaki ki tudja ezt legalább magában mondani. Nagy dolog, mert elég félelmetes. *„Mi lesz az énképemmel, az önbecsülésemmel, ha kimondom, hogy ezt rosszul tettem, vétkeztem?”* Szorongató kérdés. És mégis, ha sikerül kimondani, ha sikerül bűnünket beismerni, egy óriási felszabadulás következik, mert kiderül, hogy Isten irgalmas, Isten továbbra is értékesnek tart, Isten továbbra is szeret. Isten szeretetének érzésével sokkal jobb belevágni az újba, mint a bűntudat elfojtásának állandó görcsével. De Káin képtelen volt erre. Ő nem ismerte be Istennek sem a vétkét, s bár Isten ennek ellenére sokkal kegyelmesebb volt hozzá, mint azt érdemelte volna, a lelke mégis nyugtalan maradt, mert megbánatlan, megvallatlan bűnt cipelt az új kezdetbe.

Mi ne tegyünk így! Ne hozzuk át az újba a régi bűnöket. A minimum szint tehát – ha nem akarsz, hogy bűneid mérgezzék az új évet – az, hogy magadban tudatosítod, Isten előtt pedig bevallod bűneidet, elrontott dolgaidat. De jobb eredmény várható, ha egy lelkigondozónak is elmondod mindazt a bűnt, amit nem akarsz megismételni. Ez már csak azért is jó, mert egy ilyen beszélgetésben sokkal könnyebb megkülönböztetni, hogy mi a te felelősséged, és mi az, ami a másé. Egy ilyen beszélgetés segít abban, hogy amit te tettél, azt ne hárítsd másra, viszont abban is, hogy amit mások tettek, amiatt ne téged égessen a szégyen, ne téged mardosson a bűntudat. Van, akit abban kell segíteni, hogy észrevegye bűnét, s van, akit meg a túlságosan szigorú lelkiismerettől kell megmenteni. Hát ebben segíthet a lelkigondozó, bár kétségtelen, hogy bátorság kell ahhoz, hogy életünknek a sötétebb oldalába bepillantást engedjünk. A bűnletételnek még jobb módja, ha azzal is tisztázni tudjuk a dolgokat, aki ellen vétkezünk. Ha bocsánatot tudunk kérni, esetleg valamit jóvá tudunk tenni, az nagyon sokat számít abban, hogy tisztán kezdhesük az újat. A legjobb pedig, de ez már tényleg egy magasabb szint, ha mindezek felül, odaillő módon, a bűneinkkel nem dicsekedve, nem botránkoztatva, de Isten kegyelméről bizonyosságot téve akár nyilvánosan is tudunk beszélni bukásainkról. Ezzel nem másokat a bűnre felszabadítva, hanem éppen azért, hogy mások elkerülhessék azokat a csapdákat, amelyekbe mi beleestünk. Ha valaki erre is képes, az igen bátor, érett jellemre utal.

De bármely szinten is vagyunk, mindenképpen úgy lenne jó kezdeni az új évet, hogy egy komoly lelkiismeretvizsgálatot tartunk. Isten elé visszük imában az elmúlt évet, esetleg éveket, és megbánjuk és letesszük konkrét módon(!) az elkövetett bűnöket. Így lenne jó tisztán és a korábbi bűnöktől szabadon belépni mindabba, ami most kezdődik el életünkben.

Káin nem így kezdte az újat. Sajnos sokszor mi sem így kezdjük el az új napot, az új munkát, az új kapcsolatokat és az új éveket sem, s ezért feszít csak ismételtgetjük bűneinket, áldatlan dolgokat művelünk, sőt továbbadjuk a rosszat a következő nemzedékeknek is. Az atyák vétke gyakran folytatódik a fiakban, az anyáké a lányokban. Nemzedékről, nemzedékre. Ez történik ebben az ószövetségi történetben is. Káin nem teszi le a bűnt, s így nem kezdhet minőségileg

újat. S bár gyermekei, unokái mind nagyszerű emberek. Feltalálók, művészek és város alapítók, a sötétség csak egyre nagyobb lesz általuk a földön. A néhány nemzedékkal később élő Lámeck már arról beszél, hogy hetvenhétzszeres a vérbosszú, és bármikor kész egy gyermeket is megölni. Nem megvallja a bűneit, hanem még szemérmetlenül dicsekszik is bűnre való készségével. A bűn, a kezdetben még letagadott, rejtegetett bűn, elhatalmasodott a földön. Immár megnőtt, és szemérmetlenül mutogatja magát. Ez a folyamat vezet majd el Isten szigorú ítéletéhez, az özönvízhez, a pusztuláshoz. Ez egy rosszul sikerült kezdet volt. Isten azonban még itt is ad némi reményt, hisz a Szentírás megemlíti, hogy a káini lélek nem tudott egyeduralomra jutni. Ábel helyett lett Sét, és lettek emberek, akik a káini sötétben, e sötét ellenére is segítségül hívták az Urat. És imájuk meghallgattattott. Ezért beszélhetünk egy másik kezdetről az evangéliumból olvasottak alapján.

A háttere ennek az újszövetségi kezdetnek is sötét. „*A nép, amely sötétségben lakott*”. Ez a háttér. De az ige folytatódik: „*látott nagy világosságot.*” Ez az új kezdet. És ebben az az igazi jó hír, hogy ennek még csak nem is volt valami emberi előzménye. A világosság nem azért jött el, mintha az ember Káin óta megjavult volna. Nem. Nem az ember tett valamit, hanem az Isten. Ő könyörült meg a bűn sötétségében botorkáló emberen. És ez jelentett egy új kezdetet, mely újban minden jóra fordulhat.

A mi életünk is sötétben van. Az ember földi életére árnyékot vet a halál, a bűn pedig addig is, míg e testben élünk, tönkretelhet, elsötétíthet mindent. Elronthat emberi kapcsolatokat, szézilálhat családokat, minden valódi jótól teljesen megfoszthat. De a mi életünkbe is felragyoghat Jézus világossága. Jézus eljött hozzánk is. Egy hittanórán vagy egy karácsonyi istentiszteleten, a családban vagy egy ismerőstől, valahol mindenki hallott már Jézusról. Próbálták elsötétíteni gonosz hatalmak az eget, akarták Jézust eltitkolni az emberek elől, de hiába volt minden cenzúra, hiába volt minden fenyegetés, nem lehetett. Isten előtt az volt a kedves, hogy nekünk ajándékozza világosságát. Azt akarta, hogy tudjuk, lássuk, eljött hozzánk testet öltött szeretete, Jézus. És Jézus először is azt mondja nekünk: Térjete meg! Ez az első útmutató szava, parancsa az emberekhez. Térjete meg! S ez persze jelenti azt, hogy eltökéljük magunkat arra, hogy egész életünkben Jézust követjük, és az ő útmutatása szerint élünk. S ezt a döntést mi jelenlévők – úgy gondolom – többségünkben már meg is hoztuk. De jelenti azt is, hogy újra és újra elforduljunk a bűneinktől, s így maradjunk meg Isten közellévő országában. Mert ez az ország, ahogy Jézus mondja, közel van. Elérhető. Be lehet lépni. A sötétség birodalmából át lehet lépni a világosságba, Isten közellévő, jelenlévő országába. És a jövő hozhatja azt is nekünk, hogy ez az ország, Jézus uralma teljeseedik ki egyre jobban életünkben. Isten világossága beragyoghatja életünknek, lelkünknek azokat a sötét zugait is, amelyeket tavaly még a bűneink sötétítettek el. Egyre tisztább, átláthatóbb, megszenteltebb lehet életünk. Hozhatja akár már ez az év is, hogy emberek halászaivá leszünk, azaz megszentelt életünknek lesz vonzása, s így másokat, talán pont szeretteinket is Jézushoz vezethetjük. Történhetnek életünkben Jézus által testi-lelki gyógyulások. Enyhülhet a szenvedés, és megköztözöttségekből lehetnek szabadulások. Jézussal a boldogság egész új dimenzióit ismerhetjük meg, ahogy az ő világossága szétárad életünkben. Ennek is lehet a kezdete akár ez az új év. Ugye mennyire más ez, mint a pusztulás felé lépő, káini kezdet.

De hogy ez a mai nap számodra minek a kezdete, ez rajtad is múlik. Ha átmented, lelked titkos kamráiban átcsempészed erre az évre is bűneidet, akkor életedben tovább fog nőni a sötét. Erre figyelmeztet a káini történet. De ha Jézus felragyogott világosságát engeded áradni életedben, s ha kész vagy elismerni és elhagyni e fényben napvilágra kerülő bűneidet, akkor egy csodálatos év kezdődhet el számodra, melyben – bár nehézségek bizonyára lesznek, de mégis – Isten megtartó, boldogító szeretetében, az ő gazdag áldásait élvezve élhetsz. Ámen.

1. Olvastátok-e mostanában a Káin és Ábel történetet? Ha nem, akkor olvassátok el közösen!
2. Jézus mit parancsolat először az embereknek? S milyen jelek mutatták azt, hogy valóban közel van, jelen van az Isten országa?
 - a) Miért vagy hálás az elmúlt év kapcsán? Mit remélsz az új évtől?
 - b) Van testvéred? Gyerek (esetleg felnőtt) korban rivalizáltak? Volt olyan, amit irigyeltél tőle? Úgy érezted, hogy egyenlően kapjátok szüleitek figyelmét, elismerését, szeretetét? Van keserű emléked ezzel kapcsolatban?
 - c) Volt olyan, hogy nagyon zavart, hogy valaki valamiben jobb nálad? (Pl.: Csinosabb a ruhája, illatosabb a parfümjé, magasabb a fizetése, szebb az autója, vagy több elismerést kap megítélésed szerint, mint te, stb.)
 - d) Szoktál lelkiismeretvizsgálatot tartani mielőtt valami újba kezdesz? Tudsz olyan bűnödről, melyet nem szeretnél áthozni 2018-ba? Van olyan is, amit esetleg e szűk körben ki is tudsz mondani?
 - e) Jobb, ha lelkigondozó előtt is beszélsz az elhibázott dolgaidról – olvastuk az igemagyarázatban. Mit gondolsz erről? Van ezzel kapcsolatosan személyes tapasztalatod?
 - f) Szerinted a te lelkiismereted inkább túlzott szigorra hajlik vagy inkább a túlzott lazaság kísért téged?
 - g) Nehezedre esik bocsánatkéréssel rendezni kapcsolati gondjaidat? Észreveszed, hogy egy-egy nehézség mögött milyen dolog van, amit te rontottál el?